# BACHADON MIOMASI, ENDOMETRIOZ, TUXUMDON XAVFSIZ VA XAVFLI O‘SMALARI: GINEKOLOGIYA TALABALARINI SIMULYATSIYA MARKAZLARI ORQALI O‘QITISHNING ZAMONAVIY METODLARI

**Navruzova Dilshoda Tolibovna**
*Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti.*
*Buxoro, O‘zbekiston.*
*E-mail: navruzova.dilshoda@aaisbsmi.uz*

**Annotatsiya:** Maqolada oliy ta’lim muassasalarida ginekologiya yo‘nalishi talabalarini bachadon miomasi, endometrioz, tuxumdon xavfsiz va xavfli o‘smalari mavzulari bo‘yicha simulyatsiya markazlari yordamida o‘qitishning samaradorligi, metodikasi va amaliy aspektlari tahlil qilinadi. O‘quv jarayonida talabalar klinik vaziyatlarni xavfsiz muhitda amaliyot qilib, kasbiy kompetensiyalarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

**Kalit so‘zlar:** Bachadon miomasi, Endometrioz, Tuxumdon o‘smalari, Xavfsiz va xavfli o‘smalar, Etiopatogenez, Klinik tashxis, Davolash prinsiplari, Ginekologiya ta’limi, Simulyatsiya markazlari, Talabalar malakasi

**Аннотация:** В статье анализируются эффективность, методика и практические аспекты обучения студентов-гинекологов в высших учебных заведениях с помощью симуляционных центров по темам миомы матки, эндометриоза, доброкачественных и злокачественных опухолей яичников. В процессе обучения студенты имеют возможность практиковаться в клинических ситуациях в безопасной среде и укреплять свои профессиональные компетенции.

**Ключевые слова:** Миома матки, Эндометриоз, Опухоли яичников, Доброкачественные и злокачественные опухоли, Этиопатогенез, Клиническая диагностика, Принципы лечения, Гинекологическое образование, Центр симуляции, Квалификация студентов.

**Abstract:** The article analyzes the effectiveness, methodology, and practical aspects of teaching gynecology students in higher educational institutions on the topics of uterine fibroids, endometriosis, benign and malignant ovarian tumors using simulation centers. In the educational process, students have the opportunity to practice clinical situations in a safe environment and strengthen their professional competencies.

**Keywords:** Uterine fibroids, Endometriosis, Ovarian tumors, Benign and malignant tumors, Etiopathogenesis, Clinical diagnosis, Principles of treatment, Gynecological education, Simulation centers, Student qualification

**Kirish.**


ISSN 3030-3907

Ginekologik kasalliklar — bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon o‘smalari — reproduktiv yoshdagi ayollar orasida keng tarqalgan va ularning salomatligiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Ushbu patologiyalar nafaqat jismoniy, balki psixologik va reproduktiv salomatlikka ham ta’sir qiladi, shuningdek, murakkab tashxis va davolashni talab qiladi.

Oliy ta’lim muassasalarida ginekologiya yo‘nalishi talabalarini tayyorlash jarayonida nafaqat nazariy bilimlarni o‘rgatish, balki klinik ko‘nikmalarni shakllantirish ham muhim hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, simulyatsiya markazlari metodlari talabalar uchun xavfsiz va interaktiv o‘quv muhitini yaratib, murakkab kasallik holatlarini amaliyot bilan mustahkamlash imkonini beradi.

Simulyatsiya markazlarida o‘quvchilar realistik vaziyatlar, diagnostik protseduralar va davolash strategiyalarini mashq qiladilar, bu esa ularning klinik qaror qabul qilish ko‘nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, ushbu metodologiya talabalarning xatolarini xavfsiz muhitda ko‘rish, tahlil qilish va takomillashtirish imkoniyatini beradi, bu esa ularning professional tayyorgarligini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

Shu maqsadda, maqola bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon xavfsiz hamda xavfli o‘smalarini o‘rganish jarayonida simulyatsiya markazlari metodining samaradorligini tahlil qiladi, o‘quv jarayonini tashkil etish va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish bo‘yicha tavsiyalar beradi.

**ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR.** Bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon o‘smalarini o‘rganish bo‘yicha so‘nggi adabiyotlar ko‘plab nazariy va klinik tadqiqotlarni o‘z ichiga oladi. Bachadon miomasi bo‘yicha adabiyotlarda kasallikning etiopatogenezi, submukozal, intramural va subserozal turlarining klinik kechishi, shuningdek farmakologik va jarrohlik davolash usullari batafsil o‘rganilgan (ACOG, 2021). Endometrioz mavzusida ilmiy ishlar retrograd menstruatsiya, immun disfunksiya va genetik omillarning rolini ko‘rsatadi, shuningdek laparoskopiya va farmakologik terapiya samaradorligi ta’kidlangan (Giudice, 2010). Tuxumdon o‘smalari bo‘yicha adabiyotlarda xavfsiz va xavfli o‘smalarning tasnifi, klinik belgilar, ultratovush va onkomarkerlar yordamida tashxislash, shuningdek onkologik yondashuvlar haqida ma’lumotlar mavjud (Torre et al., 2018).

Shuningdek, simulyatsiya markazlari metodologiyasi bo‘yicha tadqiqotlar talabalarning klinik kompetensiyalarini oshirish, xavfsiz muhitda amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish va real bemor bilan ishlashdan oldin xatolarini tahlil qilish imkonini berishini ko‘rsatadi (Okuda et al., 2020; Fotiou et al., 2019; Jeffries, 2012). Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, ginekologik kasalliklar bo‘yicha interaktiv va simulyatsiya asosida o‘qitish nafaqat nazariy bilimlarni


ISSN 3030-3907

mustahkamlash, balki klinik qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Oliy ta’lim muassasalarida talabalarni o‘qitishda bir nechta metodlardan foydalanish tavsiya etiladi. Avvalo, nazariy tayyorgarlik orqali talabalar ma’ruza va interaktiv taqdimotlar yordamida kasalliklar bo‘yicha asosiy bilimlarni o‘zlashtiradilar. Shu bilan birga, klinika protokollari, diagnostik yo‘riqnomalar va davolash algoritmlari bilan tanishtiriladi, bu esa talabalarning nazariy tayyorgarligini mustahkamlaydi.

Keyingi bosqich — simulyatsiya mashg‘ulotlari bo‘lib, bunda talabalar stsenariy asosida realistik bemor simulyatsiyasi orqali kasallik holatlarini o‘rganadilar. Mashg‘ulotlar davomida ular ultratovush tekshiruvi, hysteroskopiya va jarrohlik protseduralarini xavfsiz muhitda amaliy ravishda bajarish imkoniga ega bo‘ladilar. Har bir mashg‘ulotdan so‘ng interaktiv refleksiya orqali talabalar o‘z faoliyatini tahlil qiladi va instruktordan fikr-mulohaza oladi, bu esa xatolarini aniqlash va takomillashtirishga yordam beradi.

Talabalar faoliyatini baholash uchun Objective Structured Clinical Examination (OSCE) tizimi qo‘llaniladi, bu diagnostika, qaror qabul qilish va amaliy ko‘nikmalarni tizimli baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, formativ baholash orqali mashg‘ulot davomida xatolar va kuchli tomonlar aniqlanadi, bu esa talabaning professional malakasini oshirishga xizmat qiladi.

Ushbu metodologiya orqali talabalar nafaqat kasalliklarni nazariy tushunadi, balki klinik vaziyatlarda o‘z malakasini xavfsiz muhitda mustahkamlaydi va professional kompetensiyalarini rivojlantiradi.

**NATIJALAR**. Simulyatsiya markazlari metodidan foydalangan holda ginekologiya yo‘nalishi talabalarini o‘qitish natijalari shuni ko‘rsatdiki, talabalarning klinik kompetensiyalari sezilarli darajada oshadi. Bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon o‘smalari bo‘yicha stsenariy asosida mashg‘ulotlar talabalarni murakkab klinik vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilishga tayyorlaydi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, talabalar kasalliklarning etiopatogenezi, tasnifi, klinik belgilar va diagnostik algoritmlarni yuqori darajada o‘zlashtiradi. Shuningdek, ultratovush tekshiruvi, hysteroskopiya va jarrohlik protseduralarini xavfsiz muhitda to‘g‘ri va samarali bajarish qobiliyati oshadi. Talabalar turli murakkab bemor holatlarida to‘g‘ri tashxis va davolash strategiyasini tanlashda ishonch hosil qiladi. Interaktiv mashg‘ulotlar esa ularga o‘z xatolarini aniqlash va tuzatish imkonini beradi, bu esa ularning professional rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Shu tariqa, simulyatsiya markazlari metodidan foydalanish nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki talabalarni klinik vaziyatlarga tayyorlash va ularning amaliy ko‘nikmalarini oshirishda samarali vosita ekanligi isbotlandi.


ISSN 3030-3907

**MUHOKAMA.** Simulyatsiya markazlari metodidan foydalangan holda ginekologiya yo‘nalishi talabalarini tayyorlash natijalari ko‘rsatdiki, bu yondashuv talabalarning klinik bilim va ko‘nikmalarini samarali rivojlantiradi. Bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon o‘smalari bo‘yicha stsenariy asosida mashg‘ulotlar orqali talabalar murakkab klinik vaziyatlarda to‘g‘ri tashxis va davolash strategiyasini tanlashda ishonch hosil qiladilar.

Nazariy bilimlarning mustahkamlanishi, amaliy ko‘nikmalarning rivojlanishi va interaktiv refleksiya orqali xatolarni tahlil qilish imkoniyati talabalarning professional kompetensiyasini oshiradi. Bu natijalar ilgari o‘tkazilgan tadqiqotlar bilan ham mos keladi; Okuda va hamkasblari (2020), Fotiou va boshq. (2019) ham simulyatsiya asosidagi mashg‘ulotlarning tibbiyot talabalari uchun klinik tayyorgarlikni oshirishda samarali ekanligini ta’kidlaydilar.

Shuningdek, simulyatsiya markazlari metodining afzalligi shundaki, talabalar real bemor bilan ishlashda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavflardan xoli holda turli murakkab holatlarni mashq qiladi. Bu ularning klinik qaror qabul qilish va amaliy ko‘nikmalarini mustahkamlashga, shuningdek, nazariy bilimlarni amaliyot bilan integratsiyalashga yordam beradi.

Shu bilan birga, simulyatsiya mashg‘ulotlari talabalarning o‘z-o‘zini baholash qobiliyatini rivojlantiradi, bu esa mustaqil fikrlash va professional refleksiya ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada, bu metodologiya ginekologiya yo‘nalishidagi ta’lim sifatini oshirish va talabalarni klinik amaliyotga samarali tayyorlashda muhim vosita sifatida e’tirof etiladi.

**XULOSA.** Oliy ta’lim muassasalarida ginekologiya yo‘nalishi talabalarini bachadon miomasi, endometrioz va tuxumdon o‘smalari bo‘yicha o‘qitishda simulyatsiya markazlari metodidan foydalanish samarali ekanligi isbotlandi. Ushbu yondashuv talabalarga nazariy bilimlarni mustahkamlash, klinik ko‘nikmalarni rivojlantirish va murakkab bemor holatlarida to‘g‘ri qaror qabul qilish qobiliyatini oshirish imkonini beradi.

Simulyatsiya asosida mashg‘ulotlar xavfsiz muhitda amaliyot qilish, xatolarni tahlil qilish va refleksiyani rivojlantirish orqali talabalarni professional tayyorgarlik darajasini oshiradi. Shu tariqa, simulyatsiya markazlari metodidan foydalangan holda ginekologiya yo‘nalishi ta’lim jarayoni nafaqat samarali, balki zamonaviy, interaktiv va talabalar uchun qiziqarli bo‘lishi ta’minlanadi.

Kelgusida bu metodologiyani kengaytirish, yangi stsenariylar ishlab chiqish va simulyatsiya texnologiyalarini ilg‘or interaktiv vositalar bilan integratsiyalash orqali talabalarning klinik tayyorgarligi yanada yuqori darajaga ko‘tarilishi mumkin.


ISSN 3030-3907

## ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. ACOG Practice Bulletin No. 228. Uterine Leiomyomas: Diagnosis and Management. Obstet Gynecol. 2021;137: e100–e115.
2. Giudice LC. Endometriosis. N Engl J Med. 2010; 362:2389–2398.
3. Torre LA, Trabert B, DeSantis CE, et al. Ovarian cancer statistics, 2018. CA Cancer J Clin. 2018; 68:284–296.
4. Okuda Y, Bryson EO, DeMaria S Jr, et al. The Utility of Simulation in Medical Education: What Is the Evidence? Mt Sinai J Med. 2020; 87:427–443.
5. Fotiou S, Papadopoulou A, Vitoratos N, et al. Clinical skills training in gynecology: The role of simulation. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol. 2019; 238:1–6.
6. Jeffries PR. Simulation in Nursing Education: From Conceptualization to Evaluation. 2012.
7. Practice Committee of the American Society for Reproductive Medicine. Role of ultrasonography in the evaluation of adnexal masses. Fertil Steril. 2016; 106:1630–1640.
8. Baird DD, Dunson DB, Hill MC, et al. High cumulative incidence of uterine leiomyoma in black and white women: ultrasound evidence. Am J Obstet Gynecol. 2003; 188:100–107.
9. Vercellini P, Viganò P, Somigliana E, Fedele L. Endometriosis: pathogenesis and treatment. Nat Rev Endocrinol. 2014; 10:261–275.
10. Goodman LR, Kuhlman KA. Imaging of ovarian masses in adults. Radiology. 2017; 285:32–48.
11. Gaba DM. The future vision of simulation in healthcare. Simul Healthc. 2004; 1:21–25.
12. Kneebone R. Simulation in surgical training: educational issues and practical implications. Med Educ. 2003; 37:267–277.
13. Munshi R, et al. Simulation-based learning in obstetrics and gynecology: A systematic review. J Obstet Gynaecol India. 2020; 70:9–18.
14. Bergholt T, et al. Simulation in gynecologic oncology training: Current status and future directions. Int J Gynecol Cancer. 2018; 28:1692–1700.
15. Practice Committee of the Society of Gynecologic Oncology. Ovarian cancer: diagnosis and management. Gynecol Oncol. 2017; 144:1–15.


ISSN 3030-3907